
Akutní aortální syndromy

Šteiner I.

Fingerlandův ústav patologie LF UK a FN, Hradec Králové

Souhrn

Pojem akutní aortální syndromy zahrnuje kromě klasické disekce i dvě nověji popsané jednotky – penetrující vřed a intramurální hematom. V posledních 6 letech bylo zastíženo 42 nekroptických případů akutního aortálního syndromu – 41 disekcí a 1 penetrující vřed; intramurální hematom nebyl prokázán. Ze 41 disekcí aorty bylo v klasifikaci dle DeBakeyho 26 typu I, 8 typu II, 1 typu IIIA, 4 typu IIIB a 2 lokalizované jen v břišní aortě. Ve 4 případech měla disekce chronický charakter. Ruptura aorty byla přítomna u 24 případů (59 %), nejčastěji (19krát) do perikardiální dutiny. Zúžení/ uzávěr tepen přechodem disekce z aorty na její větve bylo prokázáno ve 25 případech (61 %), zejména u typu I – koronární tepny 7krát, větve oblouku 20krát, břišní tepny 12krát a renální tepny 17krát. Histologicky byly v médiu aorty nalezeny degenerativní změny Erdheimova typu jen v 10 z celkem 21 kompletně vyšetřených aort. Z dostupných faktorů disekce byly přítomny hypertenze 32krát, anuloaortální ektazie 11krát, vakovité aneurysma břišní aorty 6krát, rodinný výskyt disekce 2krát, Marfanův syndrom 2krát, prolaps mitralis 2krát a dvojcípá chlopeč aorty 2krát. V 7 případech šlo o disekci iatrogenní, vzniklou jako komplikace kardiochirurgického či invazivního kardiologického zákroku.

Klíčová slova: aorta – akutní aortální syndrom – disekce – penetrující vřed – intramurální hematom

Summary Acute Aortic Syndromes

The term acute aortic syndrome comprises in addition to classic dissection also two recently described entities – penetrating ulcer and intramural haematoma. Forty-two necropsy cases of acute aortic syndrome were encountered during the last six years – 41 dissections and one penetrating ulcer; the intramural haematoma was not seen.

According to the DeBakey classification, there were 26 dissections of type I, 8 of type II, 1 of type IIIA, and 4 of type IIIB; in 2 cases the dissection was confined to the abdominal aorta. The dissection had a chronic character in four cases. Aortic rupture was found in 24 cases (59 %), most frequently (19x) into the pericardial cavity. The aortic dissection continued into aortic branches in 25 patients (61 %), causing stenosis/obstruction of coronary arteries in 7, of branches of the arch in 20, of abdominal arteries in 12, and of renal arteries in 17 patients, respectively. Histologically, there were degenerative lesions of the Erdheim type in the media of 10 aortas (from 21 completely examined). As possible risk factors for aortic dissection there appeared hypertension in 32 patients, anuloaortic ectasia in 11, saccular aneurysm of the abdominal aorta in 6, family history of dissection in 2, Marfan syndrome in 2, prolaps of the mitral valve in 2, and bicuspid aortic valve in 2 patients, respectively. The aortic dissection was iatrogenic in 7 patients, presenting as a complication of a cardiosurgical or invasive cardiological procedure.

Key words: aorta-acute aortic syndrome – dissection – penetrating ulcer – intramural haematoma

Čes.-slov. Patol., 41, 2005, No. 1, p. 7–11

Pojem akutní aortální syndromy zahrnuje kromě klasické disekce i nověji popsané jednotky – penetrující vřed a intramurální hematom. Na základě vlastního souboru případů a přehledu literatury jsou podány současné poznatky o disekci aorty a charakteristika nových aortálních jednotek.

Materiál a metody

Za 6 let (7/1998 – 6/2004) bylo v nekroptickém materiálu Fingerlandova ústavu patologie v Hradci Králové zastíženo 42 případů akutního aortálního syndromu. Ve všech případech byla

provedena standardní kompletní pitva, se zaměřením na patologii aorty a jejích větví a srdce. Pro histologii byly z aorty odebrány vzorky jednak z místa intimálního defektu, jednak z míst vzdálených – postižených i nepostižených. Preparáty byly barveny na elastická vlákna (elastika – Van Gieson) a na hlen (alciánová modř).

Výsledky

Ze 42 případů akutního aortálního syndromu bylo 41 klasických disekcí a 1 penetrující vřed; intramurální hematom nebyl zastížen.